

IME/NAZIV	Neka dijete vodi, a Vi ga slijedite
DOB	0-3
OPIS	Najbolji način u poticanju djeteta na komunikaciju je da mu dopustite započeti komunikaciju s vama te neka ono vodi i usmjerava proces komunikacije umjesto vas. Dijete će imati potrebu za većom komunikacijom s vama onda kada mu dopustite vodeću ulogu i kada pokažete interes za ono što govori. Prvi korak u komunikaciji je uspostaviti položaj licem u lice, što znači da se spustite do visine djeteta na način da vaša glava bude ispred djetetove. Tako se možete puno bolje povezati s djetetom te bolje možete čuti i vidjeti jedan drugoga. Sljedeći korak je promatranje, čekanje i slušanje, što znači da promatrate djetetov govor tijela, da primjećujete što dijete promatra i kada ustanovite što je njegov interes pažnje – ponudite informaciju. Potom biste trebali čekati tj. prestati pričati, približiti se djetetu i gledati ga dok vam ono ne odgovori. Ovim putem djetetu šaljete poruku da ste spremni za njegov odgovor i da može preuzeti vodeću ulogu u razgovoru. Tijekom čekanja najvažnija stvar je osigurati djetetu dovoljno vremena da ono shvati što se od njega očekuje porukom u obliku zvuka, riječi, geste, mimike lica, geste lica ili kontakta očima. Nakon što dijete odgovori, trebali bi slušati, pažljivo pratiti djetetove riječi i zvukove bez prekidanja pa čak i kad ste shvatili što vam želi reći. Zatim bi trebali odgovoriti na pitanje s zanimanjem i entuzijazmom jer se tako pomaže djetetu u povezivanju vaše reakcije s njegovom poslanom porukom. Nasmiješite se, koristite različite animacije, promijenite boju i visinu glasa, koristite zabavne zvukove i imitacije. Što duže zadržite djetetovu pažnju te što duže interakcija bude trajala, dijete ima više mogućnosti naučiti kako komunicirati. Ponekad nećete razumjeti djetetovu poruku i takve situacije mogu biti frustrirajuće za oboje. Ali tada pokušajte potražiti znakove te odgonetnuti što vam dijete želi saopćiti. Važno je da dijete zna da ga se trudite razumjeti.
POVEZNICE/IZVORI	Weitzman, E. (2017). It Takes Two to Talk: A practical guide for parents of children with language delays (5th ed.). Toronto: The Hanen Centre.

IME/NAZIV	Korištenje rutine za poticanje interakcije!
DOB	0-3

OPIS	Rutine su aktivnosti koje se događaju svaki dan na gotovo isti način, one se ponavljaju puno puta te imaju specifične uloge za sve sudionike. Neke od najčešćih rutina u svakodnevnom životu djeteta su buđenje, mijenjanje pelena, odijevanje, šetnja/vožnja do vrtića, kupnja namirnica, hranjenje, kupanje te spavanje. Poneke igre spadaju u rutine kao što su Peek-a-boo (vidim te-ne vidim te), igre skrivača, šakljanje te hvatanje. Rutine nude djeci priliku sudjelovati u različitim interakcijama. U osmišljavanju neke rutine trebali bi slijediti nekoliko koraka. Prvo, aktivnost treba uvijek započeti na isti način (npr. <i>Idemo se igrati na Peek-a-boo!</i>) jer će s vremenom dijete početi prepoznavati rutinu te će početi predviđati što će se dogoditi. Drugo, s obzirom na razvojni stupanj djeteta te vrstu rutine, planirajte kada i kako će se dijete uključiti u interakciju kako biste pravovremeno djetetu dali priliku da dođe na red bilo da treba izreći riječ, napraviti gestu ili radnju. Da bi aktivnost postala rutina trebali biste ponavljati iste radnje, zvukove i riječi kako bi olakšali praćenje rutine te proces učenja. Također, neka kraj uvijek bude isti kako bi dijete znalo kada je rutina završila. Imajte na umu, iako su rutine zabavne da dijete možda neće uvijek biti raspoloženo za sudjelovanje u aktivnosti koju ste započeli. Ako primijetite da je dijete zainteresirano za nešto drugo, tada zaustavite aktivnost te slijedite djetetov interes.
POVEZNICE/IZVORI	Weitzman, E. (2017). <i>It Takes Two to Talk: A practical guide for parents of children with language delays</i> (5th ed.). Toronto: The Hanen Centre.

IME/NAZIV	Dopunjavanje i proširenje jezičnih konstrukcija kroz interakciju
DOB	0-3

OPIS	U procesu praćenja djeteta, roditelji spontano obogaćuju rječnik djeteta tijekom razgovora s njim. Tijekom prvih interakcija i iskustava dijete vas sluša kako iznova ponavljate riječi i tako uče nove riječi i fraze te obogaćuju svoj rječnik. Kada dijete nauči dovoljno riječi onda će moći spremno početi koristiti neke od njih. Odrasla osoba bi trebala iskoristiti vrijeme koje provodi s djetetom na način da koristi govor kao prirodni proces interakcije. Kada uvodite govor u interakciju onda bi trebali uskladiti ono što govorite s onim što se događa u trenutku razgovora. Trebali bi ponavljati važne riječi, koristiti različite varijante riječi te ih objedinjavati kako bi produbili poruku (npr. ako dijete vidi avion kako leti, tada možete komentirati <i>Avion! Avion leti! Avion leti visoko na nebu!</i>) Možete proširiti i djetetove poruke (npr. ako dijete vidi kako jedete jabuku i kaže <i>Jabuka</i>, vi možete reći <i>Da, jabuka. Mama jede jabuku.</i>) Trebali biste istaknuti svoj jezični izraz koristeći različitu visinu glasa, naglaske, različiti tempo uz korištenje gesta i vizualnih znakova. Nastojte ne postavljati pitanje djetetu nego radije pokušajte proširivati rečenicu od jedne ili dvije riječi. Umjesto da ga ispravljate kada napravi pogrešku, samo ponovite rečenicu s ispravno izgovorenom riječju. I zapamtite treba ponavljati, ponavljati, ponavljati jer što češće dijete čuje riječ koja ga zanima tako će je bolje razumjeti, zapamtiti te će je pokušati upotrijebiti.
POVEZNICE/IZVORI	Weitzman, E. (2017). <i>It Takes Two to Talk: A practical guide for parents of children with language delays</i> (5th ed.). Toronto: The Hanen Centre.

IME/NAZIV	Igranje, igranje, igranje!
DOB	0-3

OPIS	Dok živimo ubrzanim načinom života ponekad zaboravljamo koliko je važno provoditi vrijeme s djetetom te se igrati s njim. Kroz igru dijete uči o svijetu, uči o interakciji s drugim ljudima, međusobnim odnosima, razvija mišljenje te vještine potrebne za rješavanje problema, razvija kreativnost, maštu, potiče komunikaciju te govor i jezične vještine. Važnost igre je i u povezanosti koja se stvara između roditelja i djeteta. Da biste potakli interakciju, trebali biste se priključiti igri uz djetetovo vodstvo te dopustiti djetetu da istražuje i uživa u igračkama na svoj način te vidjeti gdje će vas igra odvesti. Tijekom igre trebali biste djetetu dati priliku da se izmjenjuje u aktivnosti te pratiti i komentirati što dijete radi koristeći se kratkim gramatičko točnim rečenicama i gestama. Tijekom interakcije svakako ponavljajte riječ ili frazu bar 3-5 puta jer to stvara priliku da dijete nauči novu riječ ili frazu te proširi postojeće koje poznaje.
POVEZNICE/IZVORI	Weitzman, E. (2017). It Takes Two to Talk: A practical guide for parents of children with language delays (5th ed.). Toronto: The Hanen Centre.

IME/NAZIV	Probudite zanimanje za knjige i čitanje!
DOB	0-3
OPIS	Knjige uvode djecu u novi svijet i stvaraju prilike da se njihovi umovi razvijaju, ali i omogućuju vrijeme u kojem će se ostvariti prisnost između vas i vašeg djeteta. Knjige predstavljaju vizualne znakove za jezik s kojim se koristimo i uvijek ih možemo iznova čitati. Što se ranije počne s čitanjem i pričanjem priča, to ćemo kod djeteta ranije probuditi ljubav prema čitanju. Čitanje naglas je najvažnije u konstrukciji znanja kod djeteta. Trebali biste sjediti blizu djeteta dok čitate knjigu. Imajte na umu da čitanje nije samo čitanje riječi već je i vrijeme za razgovor u kojem bi dijete trebalo aktivno sudjelovati. Dopustite djetetu da izabere knjigu, da je drži i okreće stranice. Dajte mu vremena da pogleda stranice te da se zaustavi na onima koje ga najviše zanimaju. Ako mu dopustite čitati knjigu na svoj način tada će više vremena provoditi u čitanju. Možete napraviti vlastite knjige ili personalizirane priče ili dopustiti djetetu da šara, crta, stvara pjesme i rime vezane uz priče.
POVEZNICE/IZVORI	Weitzman, E. (2017). It Takes Two to Talk: A practical guide for parents of children with language delays (5th ed.). Toronto: The Hanen Centre.

